

Selectie door MIND uit Miljoenennota en begrotingen 2024

Miljoenennota, pag. 1

Ministerie Volksgezondheid, Welzijn en Sport, pag. 7

Begroting SZW, pag. 18

Begroting OCW, pag. 20

Begroting BiZa, pag. 21

Begroting en Beheerplan politie, pag. 23

Begroting J en V, pag. 23

Rijksbegroting / Miljoenennota 2024

Titel: Begroten voor brede welvaart

<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/prinsjesdag/miljoenennota-en-andere-officiële-stukken>

Pag. 6:

Mentale gezondheid gemeld als uitdaging voor brede welvaart: in maart 2023 ervaart 33% van de jongvolwassenen mentale klachten.

Pag. 10:

De overheid streeft naar het vergroten van brede welvaart in Nederland, maar heeft daarbij te maken met restricties, zoals de stand van de overheidsfinanciën of de krappe arbeidsmarkt. Die restricties zijn relevant voor beleidskeuzes. ... **Het is een economie voor mensen, een economie waarin iedereen mee kan komen.** Tevens een economie die rekening houdt met de grenzen van het klimaat en de natuur.

In de figuur, linksonder:

De krappe arbeidsmarkt brengt uitdagingen met zich mee, maar biedt ook de kans om te investeren in mensen en het **gesprek te voeren over maatschappelijk waardevol werk**. Het blijft onverminderd van belang te **werken aan kansgelijkheid** en bestaanszekerheid voor iedereen.

In de figuur, rechtsonder:

Het risico bestaat dat kantelpunten in de natuur worden bereikt, met grote onomkeerbare schade tot gevolg. De duurzaamheidstransitie biedt echter ook kansen. **Een schone lucht is goed voor de gezondheid.**

Pag. 12:

Uitleg begrip 'brede welvaart' (samenhang tussen verschillende beleidsterreinen).

Pag. 13:

Er zijn ook indicatoren die een daling van brede welvaart laten zien. Zo neemt overgewicht toe en **daalt het contact met familie, vrienden of burens**. Ook verrichtten in 2022 minder mensen vrijwilligerswerk.

Pag 14:

Regionaal ontwikkelt brede welvaart zich verschillend. In het rapport 'Elke regio telt!' constateren drie adviesraden dat **welvaart en welzijn op een aantal plekken in Nederland achterlopen**. Ze stellen dat er aanzienlijke regionale verschillen bestaan en dat sommige gebieden te maken hebben met een stapeling van achterstanden en mensen daar minder kansen krijgen dan elders.

Pag. 16:

Kansengelijkheid alleen is niet genoeg om bestaanszekerheid te borgen. Met kansengelijkheid wordt aan de 'voorkant' iedereen in staat gesteld om zich naar eigen inzicht te kunnen ontplooiën en mee te doen in de maatschappij. **Een deel van de mensen is daar door een veelvoud aan redenen toch niet altijd toe in staat. De overheid heeft een rol om ieders bestaanszekerheid te garanderen en te zorgen voor mensen die dat nodig hebben.**

Ruim een op de tien Nederlanders (11%) geeft in 2021 aan zich in het afgelopen jaar gediscrimineerd te hebben gevoeld. Dat zijn meer dan 1,6 miljoen mensen.¹⁵ Er bestaat een samenhang tussen het ervaren van discriminatie en gevoelens van onveiligheid. Van de mensen die zich in 2021 gediscrimineerd voelden, zei 57% zich wel eens onveilig te voelen en 7% vaak onveilig, ten opzichte van 30% en 1% in de groep zonder discriminatie-ervaring. Discriminatie kan mensen ook belemmeren in het volwaardig meedoen in de samenleving. Zo kan discriminatie op de stage- en arbeidsmarkt leiden tot werkloosheid onder specifieke groepen, en kan veelvuldige discriminatie tot **(mentale) gezondheidsproblemen** leiden.

Pag. 17-18:

Mentale gezondheid jongeren en volwassen vraagt om aandacht. 77,2% van de bevolking beoordeelde in 2022 de eigen gezondheid als goed. Maar al een langere periode stijgt het aantal Nederlanders met mentale gezondheidsklachten. Vooral jongeren voelen zich vaker eenzaam, somber en gestrest. In maart 2023 geeft 33% van de jongvolwassenen aan mentale klachten te ervaren. Ook volwassenen ervaren meer psychisch onwelbevinden. Tijdens de coronacrisis was de mentale gezondheid lager. Er is herstel gaande, maar het niveau ligt nog onder dat van voor het begin van de pandemie. Hoewel er volgens het RIVM geen sprake lijkt te zijn van een toename van mentale problemen op grote schaal tijdens de pandemie, lijken er wel kwetsbare groepen te zijn waaronder sprake is van ernstige en aanhoudende problemen. Hierbij gaat het om kinderen en jongeren die voor de coronacrisis al psychische klachten hadden, kinderen met een chronische lichamelijke ziekte en kinderen en jongeren die opgroeien in minder kansrijke gezinnen en omgevingen.

Pag. 18:

De collectieve zorguitgaven nemen de komende jaren toe. De zorg in Nederland is van hoge kwaliteit, maar heeft ook te maken met uitdagingen. Volgens het CPB zullen de zorguitgaven tussen 2025 en 2060 toenemen van bijna 11 naar ruim 18% van het bbp. Passende en betaalbare zorg is nodig, voor jong en oud, voor nu en in de toekomst. In de curatieve zorg dragen nieuwe behandelmogelijkheden bij aan de kwaliteit van de zorg, maar ook in belangrijke mate bij aan de stijgende zorgvraag en uitgaven. **Preventie is ook belangrijk om zorgkosten te verminderen.** Demografische ontwikkelingen vragen om noodzakelijke keuzes om zo verstopping van de zorgketen in de ouderenzorg, toenemende verschillen tussen arm en rijk in de **toegankelijkheid van zorg** en een verlies aan kwaliteit te voorkomen. Bovendien neemt het personeelstekort in de zorg toe waardoor de gevraagde zorg niet altijd zal kunnen worden geleverd. Dit heeft de aandacht van het kabinet.

Pag. 23: Zorgpremie ontwikkeling n.a.v. Zvw-uitgaven.

De Zvw-uitgaven en de Zvw-premies in het inkomstenkader zijn gekoppeld door lastendeckende financiering. De Zvw-uitgaven laten een structurele meevaller zien, wat betekent dat zorgpremies dalen (lastenverlichting). Ook de zorgtoeslag daalt automatisch mee (lastenverzwaring). **De budgettaire meevaller door lagere Zvw-uitgaven wordt grotendeels ingezet voor hogere uitgaven (tegenvaller) binnen de Wlz, dat ook onder het uitgavenplafond Zorg (UPZ) valt.** Door inzet van de Zvw meevaller binnen het UPZ is een compenserende lastenverzwaring in het inkomstenkader nodig.

Pag. 47:

Het kabinet neemt **maatregelen om een stijging van (kinder)armoede te voorkomen**. Met het pakket aan structurele maatregelen ondersteunt het kabinet kwetsbare huishoudens. Zo is de mediane koopkrachtontwikkeling voor de laagste inkomens gelijk aan +1,1%, wordt een forse koopkrachtdaling van uitkeringsgerechtigden voorkomen en zelfs omgezet in een koopkrachtontwikkeling van +0,5%. **Ook voorkomt het kabinet dat het armoedepercentage in het algemeen stijgt en zorgt het er met de gekozen maatregelen voor dat dit gelijk blijft op 4,8%**. Het armoedepercentage onder kinderen daalt vanwege het pakket zelfs met 1,1%-punt in 2024 ten opzichte van 2023.

Actualisatie Wlz - Op basis van de brief van de NZa over de benutting van het Wlz-kader worden de uitgaven opwaarts bijgesteld. Dit betreft onder andere een structurele opwaartse bijstelling voor **GGZ-wonen** van 220 miljoen euro.

Pag. 50:

Tabel, zie 7a en 7b zorgpremies - Toelichting per maatregel K1 uit tabel blz. 49: Jonggehandicaptenkorting: schrappen verlaging.

In de startnota is de maatregel aangekondigd tot het halveren van de jonggehandicaptenkorting, de heffingskorting voor Wajong-ontvangers en personen die recht hebben bij het vinden van werk volgens de wet Wajong. Deze maatregel van het verlagen van de jonggehandicaptenkorting wordt teruggedraaid. Dit betekent dat de jonggehandicaptenkorting in 2024 en 2025 niet beleidsmatig wordt verlaagd.

Pag. 58:

21. Verbetermaatregel toeslagpartnerschap samengestelde gezinnen en dekking (zorgtoeslag deel)

Het kabinet heeft in het coalitieakkoord afgesproken door te gaan met verbeteringen in het toeslagenstelsel, in afwachting van grotere hervormingen. Er zijn daarbij een aantal verbetermaatregelen in het huidige toeslagenstelsel geprioriteerd, waaronder de maatregel eerstegraads bloedverwantschap in het kader van het partnerbegrip samengestelde gezinnen. Deze maatregel voorkomt schrijnende gevallen in mantelzorgsituaties en in situaties waarbij eerstegraads bloedverwanten noodgedwongen tijdelijk wordt samengewoond omdat men dan niet meer op toeslagen gekort wordt. Deze maatregel gaat per 2025 in en heeft intensiveringen in de zorgtoeslag, kindgebonden budget en kinderopvangtoeslag (zolang deze nog inkomensafhankelijk is) tot gevolg. Er zijn geen gevolgen voor de huurtoeslag, omdat hier met een ander partnerbegrip gewerkt wordt. De extra kosten in de zorgtoeslag worden gedekt door een verlaging van de zorgtoeslag met 0,66 euro per jaar. De extra uitgaven kindgebonden budget en kinderopvangtoeslag worden gedekt door een kleine verlaging van alle kindbedragen van het kindgebonden budget.

Pag. 68:

25. Update VWS-begroting

Op plafond Rijksbegroting zijn in 2023 incidenteel lagere uitgaven bij diverse beleidsprogramma's van VWS (-176 miljoen euro), waaronder de versterking van de basiszorg (-17 miljoen euro) en bij ZonMw (-45,5 miljoen euro). Vanaf 2024 is er per saldo een tegenvaller (structureel 23 miljoen euro), grotendeels veroorzaakt door een groter beroep op de regelingen voor zorg aan onverzekerden (OVV) van 13 miljoen euro structureel en onverzekerbare vreemdelingen (SOV) van 14,8 miljoen euro structureel.

Pag. 74:

4. Inzet voor lastenverlichting Zvw-meevaller

De per saldo meevaller op de premiegefinancierde zorguitgaven wordt gedeeltelijk gebruikt om de tegenvaller op de VWS-begroting te dekken. Per saldo heeft VWS een structureel meevallend beeld van – 24 miljoen euro. **Er is besloten om de per saldo meevaller in de Zvw, die na het toepassen van regels budgetdiscipline resteert, in te zetten voorlastenverlichting**. Dit is conform de

keuzemogelijkheid die is gecreëerd met de begrotingsregel over een Zvw-meevaller.

9. Actualisatie Zvw

Op basis van actuele gegevens van het Zorginstituut en de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) zijn de uitgaven in alle sectoren in 2023 incidenteel bijgesteld. De grootste meevaller doet zich voor in de wijkverpleging (circa 812 miljoen euro). Voor de sectoren die geen onderdeel zijn van het IZA zijn daarnaast de verwachte structurele effecten verwerkt. Dit betreft met name neerwaartse *bijstellingen van 139 miljoen euro voor hulpmiddelen* en 42 miljoen euro voor fysiotherapie.

10. Actualisatie Wlz

Op basis van de brief van de NZa over de benutting van het Wlz-kader worden de uitgaven opwaarts bijgesteld. Dit betreft onder andere een structurele opwaartse bijstelling voor GGZ-wonen van 220 miljoen euro.

11. Eigen risico Zvw

De geraamde opbrengst van het eigen risico in de Zvw wordt neerwaarts bijgesteld naar aanleiding van de actualisaties van de Zvw-uitgaven (2,8 miljoen euro structureel), en op basis van de MEV raming van het CPB (1,6 miljoen euro structureel).

12. Eigen bijdrage Wlz

De geraamde opbrengst van de eigen bijdragen in de Wlz wordt naar boven bijgesteld naar aanleiding van de actualisatie van het Wlz-kader (44 miljoen euro structureel) en op basis van de MEV raming van het CPB (45,3 miljoen euro structureel).

Pag. 84:

Daarnaast zijn **koopkracht en armoedebestrijding** een belangrijk onderdeel van het (fiscale) pakket, evenals de maatregelen die nodig zijn om deze uitgaven te financieren. Door het kabinet wordt een aantal maatregelen voorgesteld. Het gaat dan onder meer om een verhoging van het kindgebonden budget (WKB) en van de huurtoeslag. Het kabinet verhoogt verder de arbeidskorting met 115 euro, schrapt de eerder besloten verlaging van de jonggehandicaptenkorting en bevriest de afbouw van de dubbele factor in de algemene heffingskorting in de bijstand.

Pag. 91:

De uitgavenstijging bij Sociale Zekerheid komt voornamelijk door een toename van uitgaven aan AOW, kinderopvangtoeslag en aan werkloosheid en bijstand.

Pag. 93:

De relatief grote **stijging bij Economische Zaken** en Klimaat van 74% komt door de uitgaven aan klimaat en het **Nationaal Groiefonds**.

Pag. 94:

In 2024 ontvangt het Rijk naar verwachting 402,9 miljard euro aan belastingen en premies op EMU-basis. Daarvan zijn budgettair de loon- en inkomstenbelasting, omzetbelasting (btw), **zorgpremies**, premies volks- en werknemersverzekeringen en de vennootschapsbelasting (vpb) het meest van belang. Zie figuur 2.4.1. voor het totale overzicht van de verwachte belasting- en premieontvangsten in 2024. (zie ook tabel **zorgpremies 56,0 miljard**)

Pag. 95/96:

Fiscale maatregelen met een budgettair effect in 2024 staan in het teken van koopkracht, het stimuleren van gezonde keuzes, en het versimpelen van het belastingstelsel. **Om de koopkracht te verbeteren en armoede te bestrijden neemt het kabinet diverse maatregelen, bijvoorbeeld het**

verhogen van de huurtoeslag, het kindgebonden budget, en de arbeidskorting. Om deze maatregelen te bekostigen, wordt onder andere gekozen om het inkomensniveau waarop het toptarief in de inkomstenbelasting van 49,5% start, minder te verhogen dan de inflatie. Dit levert hogere inkomsten in de loon- en inkomstenbelasting op. **Daarnaast neemt het kabinet enkele fiscale maatregelen die het maken van gezonde keuzes stimuleren. Zo verhoogt het kabinet in 2024 de belasting op frisdrank en de accijnzen op sigaretten en alcohol. Tot slot werkt het kabinet verder aan het ingezette beleid om het belastingstelsel simpeler te maken.** Fiscale regelingen die niet doeltreffend zijn of ingewikkelde constructies uitlokken, schaffen we af. In 2024 leidt dit onder andere tot een aantal hervormingen in de bedrijfsopvolgingsregeling in de schenk- en erfbelasting en maatregelen om dividendstripping aan te pakken. Het aanpakken van niet-doeltreffende regelingen of van constructies maakt het mogelijk om de belastingdruk elders te verlagen.

Pag. 104:

Uit de begroting blijkt dat het ministerie van VWS flink gaat investeren aan digitalisering (Minimaal 20% van het HVP (herstel en veerkracht plan) p.104).

Pag. 106:

Bij 3.1 (1^e alinea):

Tegelijkertijd heeft de overheid wel een actieve rol op andere gebieden om randvoorwaarden voor brede welvaart te scheppen, als het bijvoorbeeld gaat om de gezondheidszorg, onderwijs, veiligheid, mobiliteit en de woningmarkt. Hierbij moet de overheid rekening houden met wat haalbaar is gegeven de restricties die in het beleid worden ondervonden, zoals de beschikbaarheid van arbeidskrachten, de ruimte op de begroting en de uitvoeringskracht van de overheid.

Pag. 115:

De onzekerheid die deze groepen mensen ervaren, heeft behalve een individuele ook een maatschappelijke prijs. Mensen die in onzekerheid leven **vermijden risico's, investeren daardoor minder in zichzelf en kunnen kansen niet altijd aangrijpen.** Onzekerheid kan zich vertalen naar wantrouwen, in elkaar en zeker ook in de overheid. Op de lange termijn schaadt dit de samenhang van de maatschappij en de democratie.

Pag. 120 :

Het **gebrek aan buffers bij kwetsbare groepen** in de samenleving maakt bovendien dat zij bij tegenslag snel genooddaakt zijn (kostbare) hulp te vragen.

Bijlagen Miljoenennota:

Pag. 194:

Artikel 16. Onderzoek en wetenschapsbeleid (OCW) De uitgaven zijn over de jaren heen constant op circa 1,7 miljard euro

Pag. 213:

Artikel 6. (EZK) **Bijdrage Nationaal Groeifonds:** Artikel 6 is het voedingsartikel van het NGF op de EZK-begroting. Via dit artikel worden de overboekingen verwerkt naar andere departementen. Er hebben verschillende kasschuiven plaatsgevonden om de middelen in het juiste ritme te zetten, omdat besluitvorming over de vierde ronde naar alle waarschijnlijkheid pas in 2025 zal plaatsvinden. Bij deze verschuiving is rekening gehouden met de projecten die in een eerdere ronde een voorwaardelijke toekenning hebben ontvangen; die kunnen in 2024 worden omgezet. De rest van de middelen in 2025 zijn voor de vierde ronde.

Pag. 214:

Verdere uitleg budget verdeling Nationaal Groeifonds.

Pag. 224:
Tabel VWS

Pag. 226:
De uitgaven aan de zorgtoeslag dalen in 2024 t.o.v. 2023 omdat de éénmalige verhoging van de zorgtoeslag als onderdeel van het koopkrachtpakket bij Miljoenennota 2023 afloopt.

Pag. 227:
Algemeen: De grootste drijfveren achter de stijgende uitgaven zijn de **toenemende vergrijzing, de toenemende ontwikkeling van technologieën, hoger zorggebruik door hogere inkomens en stijgende lonen als gevolg van de krappe arbeidsmarkt en de achterblijvende arbeidsproductiviteit in de zorg**. In Nederland is het recht op zorg volgens de stand van wetenschap en praktijk vastgelegd in regelgeving. Nieuwe behandelmethodes worden daarom meestal relatief snel toegepast in de praktijk. Hiervoor is meestal geen afzonderlijk politiek besluit meer nodig. Het positieve gevolg hiervan is dat we steeds meer ziektes kunnen behandelen. **Het zorgt er echter ook voor dat de zorguitgaven meegroeien met de toenemende behandelmogelijkheden. Dit leidt op de lange termijn tot een significant hogere groei van de zorguitgaven dan van andere collectieve uitgaven.** Nederland besteedt hierdoor een steeds groter deel van het inkomen aan zorg, waardoor een kleiner deel resteert voor andere private en collectieve uitgaven.

Pag. 227:
Geneesmiddelen vergoedingssysteem (GVS): in de begroting van het ministerie van VWS is een taakstelling van 140 miljoen euro verwerkt voor een aanpassing van het geneesmiddelenvergoedingssysteem (GVS). In de Voorjaarsnota 2023 is besloten deze taakstelling in te vullen met alternatieve maatregelen. Het ministerie van VWS heeft aan het Zorginstituut gevraagd om een **afwegingskader Noodzakelijk te verzekeren zorg (NTVZ)** te ontwikkelen. Dit conceptkader ligt momenteel voor bij de **diverse veldpartijen ter consultatie**. Na vaststelling van het kader zal het Zorginstituut **inventariseren welke zorg als niet noodzakelijk kwalificeert**. Resultaat hiervan moet voor het voorjaar 2024 gereed zijn, zodat daarna kan worden besloten over een evenredige aanpassing van het verzekerde pakket. Mocht dit onverhoopt niet mogelijk zijn, dan wordt de resterende taakstelling ingevuld met alternatieve maatregelen

Pag. 310: Kasschuiven

IZA-transformatiemiddelen

De transformatiemiddelen zijn beschikbaar om de acties zoals afgesproken in het Integraal Zorgakkoord (IZA) te ondersteunen. Met deze kasschuif wordt een deel van de middelen op de VWS-begroting in een actueel kasritme geplaatst.

Pag. 313: Kasschuiven

Kasschuif Transformatiemiddelen IZA

Op dit moment worden transformatieplannen nog veelal voorbereid en uitgewerkt: daarom zijn de uitgaven in 2023 nog beperkt. De transformatiemiddelen voor 2023 blijven beschikbaar voor het verwezenlijken van de IZA-opgave, omdat de plannen grotendeels nog in gang moeten worden gezet. Dit argument zal voor de rest van de IZA-periode niet meer opgaan: voor alle resterende middelen moet aannemelijk gemaakt worden hoe deze in de periode tot en met 2027 daadwerkelijk tot doelmatige besteding komen. Het is daarom van belang dat de betrokken zorgpartijen voortvarend doorgaan met de transformatieplannen. Niet tijdig en doelmatig bestede transformatiemiddelen komen anders in de toekomst te vervallen.

Pag. 314:

Eigen bijdrage/ eigen risico

De vormgeving van het verplicht eigen risico in de Zvw is aangepast. Naast de beoogde invoering van een eigen bijdrage van 150 euro per dbc in de medisch- specialistische zorg wordt ook een eigen bijdrage van 150 euro ‘overig zorgproduct’ ingevoerd. De nieuwe vormgeving levert Tweede Kamer, vergaderjaar 2023–2024, 36 410, nr. 2 313 meer derving op in de ontvangsten van het eigen risico, maar zorgt ook voor lagere uitgaven door een langer remeffect. Per saldo blijft de netto-opbrengst gelijk.

Loon- en prijsbijstelling n.a.v. cMEV en MEV

De raming van de loon- en prijsontwikkeling in de zorg is aangepast op basis van actuele macro-economische inzichten van het Centraal Planbureau (MEV 2024).

Ontvangsten

Mee- en tegenvallers

Eigen bijdrage Wlz.

De geraamde opbrengst van de eigen bijdragen in de Wlz wordt naar boven bijgesteld naar aanleiding van de actualisatie van het Wlz-kader (44 miljoen euro structureel) en op basis van de MEV raming van het CPB (43 miljoen euro structureel).

Eigen risico Zvw

De geraamde opbrengst van het eigen risico in de Zvw wordt onder meer neerwaarts bijgesteld naar aanleiding van de actualisaties van de Zvw-uitgaven (2,8 miljoen euro structureel) en op basis van de MEV raming van het CPB (1,6 miljoen euro structureel).

Technisch Alternatieve vormgeving ER

De vormgeving van het verplicht eigen risico in de Zvw is aangepast (zie alinea hierboven).

Pag. 343 - 346:

Taakopdracht IBO Problematische schulden

Aanleiding: In 2021 had 7,6 procent van de Nederlandse huishoudens geregistreerde problematische schulden. Dat percentage is sinds 2015 nauwelijks gedaald, ondanks economische voorspoed en dalende armoede. De snelle stijging van de energierekening, de gestegen inflatie, de na-ijleffecten van de coronacrisis en de oplopende rente kunnen de financiële positie van huishoudens (verder) verslechteren. Mede hierdoor kan de bestaanszekerheid van mensen onder druk komen.

Pag. 354-355:

Nationaal Groeifonds

Voor het Nationaal Groeifonds zijn de verwachte uitgaven bij Voorjaarsnota 2023 licht naar beneden bijgesteld. Bij Miljoenennota 2024 zijn de verwachte uitgaven, met name in 2023, verder naar beneden bijgesteld. De middelen voor verschillende uitgaven en nog onverdeelde middelen zijn naar latere jaren verplaatst. De belangrijkste oorzaak hiervoor is de aangepaste verwachting voor uitfinanciering van bestaande projecten en de wijziging in de planning van de vierde ronde. Op deze manier sluit dit meer aan bij de verwachte uitgaven per jaar. Op de fondsbegroting van het NGF staat, naast de middelen voor projecten die een voorwaardelijke toekenning hebben ontvangen, **nog circa 8 miljard euro aan onverdeelde middelen die bestemd zijn voor ronde 4 en 5**. Ook is op de fondsbegroting nog circa 3 miljard euro aan middelen gereserveerd voor projecten die nog geen (voorwaardelijke) toekenning hebben ontvangen.

Begroting VWS

Pag. 9: Toekomstbestendige Wmo

Met een vergrijzende bevolking stijgt ook de vraag naar zorg en ondersteuning. **Passende ondersteuning en betaalbaarheid van voorzieningen worden steeds belangrijker en de druk op mantelzorgers neemt daardoor ook toe.** Specifiek voor de Wmo wordt samen met veldpartijen gewerkt aan een verbetering van de (financiële) houdbaarheid van de Wmo. **Zo voeren we de inkomensafhankelijke eigen bijdrage in.** De invoering zal helpen om de druk bij gemeenten op (de beschikbaarheid van) Wmo-voorzieningen te verlagen. Door het inkomen en het vermogen als basis te gebruiken voor de eigen bijdrage, houden we rekening met wat een individuele burger kan dragen.

Dakloosheid wordt in het Nationaal Actieplan integraal bekeken, waarbij de structurele oorzaken van dakloosheid centraal staan: bestaansonzekerheid en het tekort aan betaalbare huisvesting. Dat vraagt onverminderd onze aandacht. We ondersteunen gemeenten om dakloosheid te voorkomen met een preventieve aanpak. We investeren ook in het opzetten van een monitoringsdashboard voor en door gemeenten en het versterken van de kwantitatieve monitoring om zo beter inzicht te krijgen in het behalen van de doelstelling van het Nationaal Actieplan: uiteindelijk nul dakloze mensen in 2030, aansluitend bij de Lissabon Verklaring.

Pag. 10: Hervormingsagenda Jeugdzorg

Partijen in de jeugdhulp staan voor grote opgaven. Het stelsel moet zorginhoudelijk en organisatorisch verbeterd worden en leiden tot een financieel houdbaar en daarmee duurzaam stelsel. De maatregelen in de Hervormingsagenda Jeugd zijn hierbij leidend.

De Hervormingsagenda Jeugd bevat diverse maatregelen. Onderdeel van de overeengekomen maatregelen is het scherper afbakenen van de **reikwijdte van de Jeugdwet**, zodat de jeugdhulpplicht toeziet op jeugdigen en gezinnen in de meeste kwetsbare situaties. Er moet een integrale aanpak zijn voor zowel de jeugdigen als hun ouders. Versterking van de verbinding met domeinen als het onderwijs, bestaanszekerheid/schulden en volwassenen-ggz is daarvoor cruciaal. Ook zullen de lokale teams worden verstevigd en wordt ingezet op de toegankelijkheid van voorzieningen (bij voorkeur) in de wijk. Daarbij ligt de nadruk op het zo veel mogelijk thuis helpen van jeugdigen en naasten. De eerste stappen zijn hiervoor in 2023 gezet met de af- en ombouw van de gesloten jeugdhulp. In 2024 gaan we verder met een aanpak voor het transformeren van de overige vormen van residentiële jeugdhulp. Ook zijn er afspraken gemaakt over investeren in kwaliteit en blijvend leren. Als laatste voorbeeld zal door middel van data en monitoring een verbeterd inzicht komen in het functioneren van het jeugdstelsel. Dit maakt het ook mogelijk op basis van feiten keuzes te maken en te leren van onszelf en van elkaar

Pag. 10:

Digitale infrastructuur – voorwaarde voor anders organiseren van de zorg t.b.v. de toegankelijkheid. “Uitwisseling van gegevens, op het juiste moment, is daarbij cruciaal voor hybride zorg. In de komende jaren willen we in lijn met de nationale visie en strategie op het gezondheidsinformatiestelsel en het IZA de randvoorwaarden voor gegevensuitwisseling op orde krijgen: namelijk het landelijk dekkend netwerk en de generieke functies zoals de toegankelijkheid tot data met een protocol voor autorisatie en authenticatie. Tevens zal ingezet worden op de verdere implementatie van de geprioriteerde gegevensuitwisselingen die onderdeel uitmaken van de Wet op de Elektronische Gegevensuitwisseling (Wegiz).

Pag. 8:

WOZO (Wonen, Ondersteuning en Zorg voor Ouderen): “Digitaal als het kan.”

Pag. 11: GALA mentale gezondheid

Met het **Gezond Actief Leven Akkoord (GALA)** hebben we onze ambities gesteld op het gebied van gezondheid en welbevinden. Samen met gemeenten, GGD-en en zorgverzekeraars bouwen we aan een **gerichte lokale en regionale aanpak van preventie, gezondheid en sociale basis**. Zo stellen we niet ziekte, maar een gezonde samenleving centraal. Het GALA gaat uit van een brede, integrale benadering van preventie met aandacht voor de fysieke en sociale omgeving van mensen en belangrijke factoren als bestaanszekerheid. Het versterken van de mentale gezondheid hoort daar ook bij. Door meer te bewegen, sporten en deelnemen aan culturele uitingen wordt ook de mentale gezondheid versterkt. Dit zijn aantoonbare beschermende factoren waar in 2024 verder op wordt ingezet.

Pag. 17: Hervormingsagenda Jeugd

Tabel 3: Dit betreft investeringen en uitvoeringskosten van de Hervormingsagenda Jeugd die vanuit de VWS-begroting worden ingezet. Uitgavenmutaties t.o.v. vorig jaar = 2024: 91.000.000 en 2025: 95.000.000

Pag. 22: Kansrijke start preventie mentale gezondheid

Vanuit **Kansrijke Start** is er speciale aandacht voor het bevorderen en behouden van de fysieke en mentale gezondheid vanaf het prille begin, de eerste 1000 dagen, waarbij speciale aandacht uitgaat naar mensen in kwetsbare situaties. Voor het gezondheidsonderzoek en het stimuleren van het gebruik van de ontwikkelde kennis wordt intensief samengewerkt met kennisinstituten zoals het RIVM en ZonMw.

Pag. 26: Hervormingsagenda Jeugd

Thema 5: Jeugd

Met de Hervormingsagenda Jeugd wordt gewerkt aan betere en tijdige zorg en ondersteuning op de juiste plek en een beter beheersbaar (en daarmee duurzaam) jeugdhulpstelsel.

Naast inhoudelijke verbeteringen zijn ook dringend verbeteringen nodig in de randvoorwaarden voor een goed functionerend jeugdstelsel. Zo is het belangrijk om het inzicht in de doelmatigheid en doeltreffendheid van het beleid te vergroten door te komen tot betere kwaliteit en beschikbaarheid van data en een betere landelijke integrale monitoring. Dit met het doel het functioneren van het jeugdstelsel over de jaren heen beter in beeld te brengen op de doelen kwaliteit, betaalbaarheid en toegankelijkheid en beter zicht te krijgen op de effecten van landelijk, regionaal en gemeentelijk beleid. De maatregelen om hiertoe en de inhoudelijke thema's te komen, zijn in het kader van de Hervormingsagenda Jeugd in overleg met betrokken partijen nader uitgewerkt. (Tabel 8 SEA: Jeugd)

Pag. 24:

Thema 3: Geestelijke gezondheidszorg

Wanneer iemand problemen van psychische aard ervaart, kan die persoon voor behandeling terecht komen in de geestelijke gezondheidszorg (ggz). De overheid wil dat mensen met psychische problemen passende hulp krijgen via de huisarts, gemeenten, basis ggz of gespecialiseerde ggz. Ggz wordt geleverd in verschillende domeinen en dus vanuit verschillende wetten en financieringsstromen. De wetten die een rol spelen in de ggz zijn de Zvw, Wlz, Wmo, Wvvggz, Wzd en Jeugdwet. Hierdoor zijn zorgverzekeraars, zorgkantoren en gemeenten verantwoordelijk voor verschillende delen van de ggz-zorg. Het Integraal Zorgakkoord (**IZA**) heeft als doel de zorg voor de toekomst goed, toegankelijk en betaalbaar te houden.

Afspraken over de curatieve ggz en het sociaal domein maken hier ook onderdeel van uit met o.a.

de focus op: • **Toegang:** Toegankelijkheid verbeteren en wachttijden verminderen door een andere ordening en betere samenwerking binnen en met de ggz en zorgen voor voldoende capaciteit. •

Kwaliteit: Meer inzicht in zorgopbrengsten, kwaliteit en effectiviteit van behandeling om de zorg aan patiënten verder te verbeteren. • **Samenwerking:** Het verbeteren van de samenwerking tussen

sociaal domein, huisartsenzorg en ggz-zorg. • **Arbeidsmarkt:** Gelijkmatic verdelcn werkdruck en optimaal inzetten personeel in de ggz.

Pag. 27:

Thema 6: Maatschappelijke ondersteuning

In 2018 is een eerste evaluatie uitgevoerd naar de werking van de Wmo 2015 in de de praktijk. De afgelopen periode is met alle partijen gewerkt aan het verder oppakken en doorvoeren van de adviezen in de praktijk. Als één overheid wordt belang gehecht aan een zekere mate van rust in het stelsel, omdat de decentralisatie niet «af» is. Er wordt door gemeenten hard gewerkt aan onder andere de lokale uitvoering, **de inkoop van ondersteuning en zorg voor (kwetsbare) inwoners, het maken van afspraken met huisartsen, zorgkantoren en zorgverzekeraars, het aanbieden van laagdrempelige voorzieningen in de wijk en het bieden van mantelzorgondersteuning. Alles om ervoor te zorgen dat hun inwoners zelfredzaam zijn en kunnen participeren.**

2) Samenwerking:

Mensen die in hun eigen leefomgeving ondersteuning, hulp en zorg nodig hebben **ervaren met enige regelmaat een gebrek aan coördinatie of afstemmingsproblemen tussen betrokken professionals uit verschillende domeinen.** In de evaluaties van Eén tegen eenzaamheid en het Nationaal Actieplan Dakloosheid wordt daarom nadrukkelijk ingegaan hoe passende ondersteuning 'over de domeinen heen' vereenvoudigd kan worden vanuit het zorgdomein, het brede sociaal domein en eventuele aanpalende leefgebieden. **Deze leerlessen zijn ook belangrijk om voor de aanpak van andere brede maatschappelijk vraagstukken zoals samenwerking in de wijk, ggz en uitvoering van de Wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein (Wams).**

3) Werkend Wmo-stelsel:

Sinds 2019 geldt er een maximumtarief voor de eigen bijdrage voor huishoudens die gebruikmaken van Wmo-voorzieningen; dit is het zogeheten abonnementstarief. **Het abonnementstarief in de Wmo is ingevoerd met als doel de stapeling van eigen betalingen voor zorg en ondersteuning te beperken. Jaarlijks wordt in de Monitor abonnementstarief Wmo gerapporteerd over de (financiële) effecten van de invoering van het abonnementstarief en duiding gegeven aan de signaleerde ontwikkelingen. Met de invoering van de inkomensafhankelijke bijdrage per 1 januari 2026 wordt de hoogte van de eigen bijdrage bij alle maatwerkvoorzieningen afhankelijk van het inkomen.**

Pag. 28: Geneesmiddelen en medische technologie:

a) **Geneesmiddelenbeleid** met speciale aandacht voor het creëren van de toekomstbestendig beleid voor dure geneesmiddelen, waarbij betaalbaarheid, kwaliteit en toegankelijkheid gewaarborgd worden. In IZA hebben partijen afgesproken het pakketbeheer van dure geneesmiddelen merkbaar te verbeteren. b) **Beschikbaarheid** van geneesmiddelen, medische hulpmiddelen en lichaamsmateriaal: Productie en toeleveringsketen weerbaar maken en tekorten ondervangen.

Pag. 40: Suïcidepreventie

Voor suïcidepreventie is in 2024 € 17,1 miljoen beschikbaar. Hiervan is € 12,1 miljoen beschikbaar voor activiteiten op het terrein van hulpverlening, onderzoek, opleiding en communicatie. Hiernaast is in 2024 € 5,0 miljoen beschikbaar voor de uitvoering van de doelstellingen en activiteiten van de derde landelijke agenda suïcidepreventie (2021-2025).

Pag. 41: budget mentale gezondheid weerbaarheid versterken

Mentale gezondheid Om de mentale weerbaarheid bij alle in Nederland verblijvende personen te versterken, en om de maatschappelijke kosten en sociale impact van mentale gezondheidsklachten te verminderen is € 3,5 miljoen beschikbaar.

Pag. 43: Tabel programma-uitgaven ZonMw (ook o.m. onbedoelde zwangerschap en kwetsbaar jong ouderschap, Grip op Onbegrip, Versnellers in de ggz en JZOJP in de tabel)

Artikel 3 Maatschappelijke ondersteuning en langdurige zorg: onder andere programma's Palliantie II, Onderzoeksprogramma Dementie, Academische werkplaatsen ter versterking kennisinfrastructuur langdurige zorg, Academische werkplaatsen Verstandelijke beperking, Gewoon bijzonder, Kenniscentra voor Specifieke doelgroepen, **Nationaal Programma Hoofdzaken** én Programma partnerschap THCS

In het kader van het Nationaal Preventieakkoord, het Gezond en Actief Leven Akkoord, en het Integraal Zorgakkoord krijgt de inzet op gezonde leefstijl, gezonde voeding en een gezond gewicht ook in 2024 extra aandacht.

Pag. 54: Maximering eigen bijdragen voor extramurale geneesmiddelen

Er zijn verschillende maatregelen genomen om de zorgkosten op individueel niveau betaalbaar te houden. In het (voormalig) coalitieakkoord is aangekondigd om het verplicht eigen risico in de medisch specialistische zorg slimmer en betaalbaarder te maken, de hoogte van het verplicht eigen risico tot en met 2025 te bevriezen op € 385 en om de stapeling aan eigen bijdragen te monitoren en tegen te gaan. In het verlengde daarvan is besloten om de maximering van de eigen bijdrage voor extramurale geneesmiddelen voort te zetten in 2024. Dat betekent dat ook in 2024 de eigen bijdrage per persoon maximaal € 250 bedraagt.

Pag. 59/60: Curatieve GGZ

Het ministerie van VWS stelt in 2024 € 13,9 miljoen beschikbaar voor het verstrekken van subsidies ter bevordering van de kwaliteit, toegankelijkheid en betaalbaarheid van de curatieve geestelijke gezondheidszorg.

De Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvvggz) is op 1 januari 2020 in werking getreden.

Voor het ondersteunen van de afronding van de implementatie en de uitvoering van de wet is structureel € 10,7 miljoen beschikbaar. De middelen zijn onder andere beschikbaar voor ondersteuning van de ketensamenwerking en vertrouwenswerk in de ggz. Het grootste deel van dit budget gaat naar de instellingssubsidies voor vertrouwenspersonen. Dat maakt het mogelijk dat er bij verplichte zorg een beroep kan worden gedaan op de patiëntvertrouwenspersoon (pvp) en de familie vertrouwenspersoon (fvp). De werkzaamheden van de pvp en fvp hebben hun wettelijke basis in de Wvvggz.

Voor de aanpak van Personen met Verward gedrag is in de periode 2021-2027 in totaal € 116 miljoen beschikbaar bij ZonMw (via Artikel 1 Volksgezondheid) voor het programma Grip op Onbegrip. Op 27 januari 2023 heeft ZonMw een aanvullende opdracht gekregen van het ministerie van Justitie en Veiligheid om invulling te geven aan het intensiveren van de samenwerking tussen politie, ggz en gemeenten binnen de aanpak voor het programma Grip op Onbegrip. De focus van het Actieprogramma Grip op Onbegrip blijft hetzelfde: sterke netwerken voor mensen die de grip op hun leven kwijt zijn. Het doel van het actieprogramma is het versterken van een lerende omgeving en verbetercyclus in de regio ten behoeve van een persoonsgerichte aanpak voor mensen met onbegrepen gedrag. Bestaande en nieuwe netwerken krijgen de kans zich verder ontwikkelen zodat praktijk, beleid, onderzoek en opleidingen samen met ervaringsdeskundigen en naasten gezamenlijk en duurzaam kunnen werken aan regionale maatschappelijke vraagstukken.

Pag. 62:

Het ministerie van VWS stelt in 2024 **€ 13,9 miljoen** beschikbaar voor het verstrekken van **subsidies ter bevordering van de kwaliteit, toegankelijkheid en betaalbaarheid van de curatieve geestelijke gezondheidszorg**.

Pag. 62:

Voor de **aanpak van Personen met Verward gedrag** is in de periode 2021-2027 in totaal € 116 miljoen beschikbaar bij ZonMw (via Artikel 1 Volksgezondheid) voor het programma Grip op Onbegrip. Op 27 januari 2023 heeft ZonMw een **aanvullende opdracht** gekregen van het ministerie van Justitie en Veiligheid om invulling te geven aan het intensiveren van de samenwerking tussen politie, ggz en gemeenten binnen de aanpak voor het programma **Grip op Onbegrip**. De focus van het Actieprogramma Grip op Onbegrip blijft hetzelfde: sterke netwerken voor mensen die de grip op hun leven kwijt zijn. Het doel van het actieprogramma is het versterken van een lerende omgeving en verbetercyclus in de regio ten behoeve van een persoonsgerichte aanpak voor mensen met onbegrepen gedrag. Bestaande en nieuwe netwerken krijgen de kans zich verder te ontwikkelen zodat praktijk, beleid, onderzoek en opleidingen **samen met ervaringsdeskundigen en naasten** gezamenlijk en duurzaam kunnen werken aan regionale maatschappelijke vraagstukken.

Pag. 83-84: PG-subsidiekader (beleidswijzigingen)

Versterking van de positie van patiënten en cliënten

De Nederlandse gezondheidszorg staat voor belangrijke uitdagingen waarbij steeds een balans moet worden gezocht tussen goede toegankelijkheid, betaalbaarheid en kwaliteit van zorg die passend is bij de behoeften van mensen, ongeacht hun (culturele) achtergrond, opleidingsniveau en sociaaleconomische status. Directe betrokkenheid van de mensen die zorg daadwerkelijk ontvangen is daarbij van groot belang. Om die betrokkenheid te realiseren is een sterke positie van patiënten en cliënten noodzakelijk. Patiënten- en gehandicaptenorganisaties (pg-organisaties) spelen daarin een belangrijke rol. Het beleidskader voor **subsiëring van pg-organisaties is voor de periode 2024 tot 2028 herijkt**, hetgeen geresulteerd heeft in een **nieuwe subsidie-regeling** (verder: subsidie-regeling PGO). Voor deze regeling is structureel € 13,5 miljoen extra beschikbaar gesteld. Voor bredere ontwikkelingen en activiteiten op het gebied van de patiëntenbeweging zoals de versterking van de regionale burger- en patiëntenparticipatie, een uitbreiding van de professionele ondersteuning van patiënten en gehandicaptenorganisaties en een **intensivering van de aanpak voor (beperkte) gezondheidsvaardigheden is € 11,5 miljoen** extra beschikbaar gesteld (Kamerstukken II 2022/23, 29214, nr. 95).

Pag. 85:

Databeschikbaarheid – Wegiz (Wet elektronische gegevensuitwisseling, per 1 juli 2023). Nu mogelijk “op verschillende onderdelen elektronische gegevensuitwisseling tussen zorgaanbieders te verplichten.” Dit is als eerste geldig bij digitaal receptenverkeer. Nationale afspraken worden vastgelegd in NEN normen. In 2024 is de “oplevering van NEN-normen op het gebied van de basisgegevensset zorg (BgZ), beeldbeschikbaarheid en medicatie-overdracht.”

Er wordt gewerkt aan PGO's (persoonlijke gezondheidsomgevingen). In 2024 wordt de financiering hiervan aangepast en worden overheidsspecifieke gezondheidsgegevens zoals vaccinaties 'beter ontsloten'.

Pag. 89: Toelichting op financiële instrumenten

1. Positie cliënt en transparantie van zorg

Subsidies Patiënten- en gehandicaptenorganisaties. Met ingang van 2024 zal een nieuwe subsidieregeling PGO in werking treden:

- De **drie landelijke pg-koepels en circa 200 landelijke pg-organisaties** ontvangen een instellingssubsidie voor het uitvoeren van activiteiten in het kader van informatievoorziening, lotgenotencontact en belangenbehartiging (€ 27,0 miljoen).
- Samenwerking op **aandoeningsoverstijgende thema's** wordt gefaciliteerd door introductie van een nieuwe subsidiestroom voor federatieve samenwerkingsverbanden (€ 2,0 miljoen).
- Er is een **nieuwe projectsubsidie** geïntroduceerd die specifiek gericht is op het vergroten van de impact en het bereik van de pg-organisaties die reeds een instellingssubsidie ontvangen (€ 1,5 miljoen).

Er wordt een infrastructuur voor stimulering van en ondersteuning bij participatie van burgers en patiënten bij **regionale vraagstukken** rond zorg en welzijn ontwikkeld (Kamerstukken II 2022/23, 29214, nr. 95) (€ 8,0 miljoen).

Het ZonMw-projectsubsidieprogramma bij ZonMw **Voor Elkaar!** zal worden voortgezet en in het kader staan van ondersteuning van initiatieven van mensen met een aandoening of handicap (Kamerstukken II 2022/23, 29214, nr. 95) (€ 4,0 miljoen).

Er wordt beleid ontwikkeld dat beoogt het bewustzijn ten aanzien van (beperkte) **gezondheidsvaardigheden** verder te vergroten bij zorgprofessionals waarbij de focus zal liggen op het toewerken naar gezondheidsvaardige organisaties, onder andere door het verder verspreiden en delen van kennis en informatie over gezondheidsvaardigheden (Kamerstukken II 2022/23, 29214, nr. 95) (€ 2,0 miljoen).

Aan **PGO-support**, een onafhankelijke netwerkorganisatie die versterking en ondersteuning biedt aan patiënten- en gehandicaptenorganisaties, wordt een instellingssubsidie verstrekt voor de ondersteuning van de cliëntenorganisaties (€ 5,5 miljoen).

Pag. 90:

Het Kwaliteitsinstituut, als onderdeel van het Zorginstituut, is gemandateerd (Staatscourant 27 102, nr. 1) voor het verstrekken van subsidies voor de stimulering van transparantie over de kwaliteit van zorg (€ 4,2 miljoen).

Pag 101: Hervormingen Jeugdzorg (beleidswijzigingen)

De agenda bestaat uit een groot pakket inhoudelijke maatregelen die moeten leiden tot beter passende zorg voor (met name kwetsbare) jeugdigen en gezinnen binnen een stelsel dat houdbaar is voor de toekomst (zowel financieel als in menskracht). **De structurele besparingsopgave is € 1 miljard met een ingroeipad.**

Met de definitieve vaststelling van de **Hervormingsagenda** is ook een meerjarig financieel kader vastgesteld (zie bijlage 1 van de Hervormingsagenda). In totaal wordt in 2024 € 1,45 miljard extra beschikbaar gesteld voor jeugdzorg. Een deel van de investeringen (€ 82 miljoen) en uitvoeringskosten (€ 9 miljoen) van de Hervormingsagenda worden ingezet vanaf de begroting van het ministerie van VWS (zie verder onder randvoorwaarden). Het resterende, overgrote deel van deze middelen zijn belegd in het gemeentefonds. De € 1,45 miljard is gebaseerd op het advies van de Commissie van Wijzen. Het demissionaire kabinet heeft in de Hervormingsagenda met de betrokken partijen afspraken gemaakt over maatregelen, die in 2024 dienen te leiden tot een verlaging van de jeugdzorguitgaven van € 374 miljoen. De aanvullende besparing uit het coalitieakkoord op de Hervormingsagenda voor 2024 (€ 100 miljoen) is komen te vervallen.

Pag. 101 en 102: Kinderen en gezinnen goed beschermd

In opdracht van de ministeries JenV en VWS en de VNG is het programma **Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming begin 2023 gestart**. In 2024 worden de regio's ondersteund bij het sverder

verbeteren van de steun, hulp en bescherming van gezinnen die te maken hebben met geweld of waar ontwikkelingsbedreiging van een kind aan de orde is. Versterking van de lokale teams en het samenbrengen van deskundigheid bij onveiligheid vormt de kern. Vanuit de praktijk wordt het scenario getoetst in elf proeftuinen en worden kaders voor werkwijzen opgesteld.

Het ministerie van VWS werkt in 2024 aan de doorontwikkeling van specifieke onderdelen om kindermishandeling te bestrijden, zoals aandacht voor het gebruik van de **meldcode**, de informatiepositie van kinderen en ouders op het grensvlak van het vrijwillig en gedwongen kader als onderdeel van het verbeteren van de rechtsbescherming, het versterken van de samenhang tussen kind- en volwassenenproblematiek, het versterken van een laagdrempelige hulp- en adviesstructuur en aandacht voor het betrekken van kinderen.

In 2024 verschijnt het onderzoek in dertien regio's naar hoe het gaat met gezinnen na een melding bij **Veilig Thuis**. Deze gegevens worden verwerkt in de impactmonitor huiselijk geweld en kindermishandeling die twee keer per jaar als dashboard door het CBS wordt gepubliceerd.

Daarnaast wordt in 2024 bijgedragen aan het Nationaal actieplan seksueel geweld en seksueel grensoverschrijdend gedrag, het programma Samen tegen mensenhandel en worden activiteiten in samenhang met de aanpak van huiselijk geweld uitgevoerd.

Pag. 102 en 103: Hervormingsagenda en budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 47: Vanaf 2026 daling in budget voor Subsidies (regelingen) --> zie tabel. In 2025: 152 miljoen en in 2026: 57 miljoen. De daling zit in post 'Jeugdbeleid'. In 2025 van 108 miljoen naar 13 miljoen in 2026.

Pag 103: Effectief en efficiënt werkend jeugdstelsel

Kennis en informatiebeleid

Voor 'Kennis en informatiebeleid' is een bedrag van circa € 16,2 miljoen beschikbaar voor opdrachten en subsidies. De middelen zijn onder andere beschikbaar voor het verzamelen van gegevens ten behoeve van beleidsinformatie jeugd door het CBS.

Het Nederlands Jeugdinstituut heeft een publieke kennistaak voor het jeugdveld en ontvangt voor de uitvoering daarvan een instellingssubsidie van circa € 11,5 miljoen om actuele en betrouwbare kennis over jeugd, vakmanschap en de organisatie van het jeugdveld aan eenieder en om niet aan te kunnen bieden.

Pag. 104: Aanpak kindermishandeling en huiselijk geweld

Voor de verschillende onderdelen in de aanpak van kindermishandeling en het beschermen van kinderen en gezinnen is circa € 4,1 miljoen beschikbaar. Dit wordt ingezet middels subsidies en opdrachten.

Pag. 104: Zorg voor de jeugd

In 2024 is op het budget 'Zorg voor de Jeugd' circa € 100,5 miljoen gereserveerd voor subsidies en € 7,1 miljoen voor opdrachten.

Pag. 104 en 105: Hervormingsagenda: Regionale samenwerking

Zorg die regionaal of landelijk slechts voor een aantal kinderen nodig is moet ingekocht worden op de schaal waar deze zo simpel en effectief mogelijk georganiseerd kan worden. De regionale inkoop van vormen van specialistische zorg wordt daarom verplicht. Een beperkt aantal zorgvormen vraagt om organisatie op landelijke schaal, omdat deze zorg hoogspecialistisch is en weinig voorkomt. Tevens wordt vastgelegd welke gemeenten samenwerken in welke jeugdregio.

Eind 2023 wordt het wetsvoorstel 'Wet verbetering beschikbaarheid zorg voorjeugdigen' hiertoe ingediend bij de Tweede Kamer. In 2024 wordt ook de bijbehorende lagere regelgeving voorbereid. VWS ondersteunt gemeenten en aanbieders bij het verbeteren van hun opdrachtgever- en opdrachtnemerschap in de regio en bij de voorbereidingen en implementatie van het in

voorbereiding zijnde wetsvoorstel. VWS ondersteunt ook de (door)ontwikkeling van de wijze waarop specifieke vormen van hoog specialistische zorg op landelijk niveau worden georganiseerd. Hiertoe zullen in 2024 verschillende opdrachten verleend worden. In het kader van de Hervormingsagenda Jeugd is € 2 miljoen beschikbaar voor regionalisering en standaardisatie uitvoering in 2024.

Pag 105: Hervormingsagenda: investeren in gezinsgericht opgroeien

Het komend jaar wordt de positie van gezinshuizen in het stelsel van jeugdhulp verder ontwikkeld met als prioriteit de kwaliteitscriteria. De bestuurlijke akkoorden over gezinshuizen en (verlengde) pleegzorg gaat VWS samen met gemeenten en aanbieders evalueren, conform motie Raemakers en Ceder (Kamerstukken II 2021/2022 35833, nr. 22).

Het terugdringen van het gebruik van residentiële jeugdhulp en de **residentiële jeugdhulp transformeren naar kleinschalige voorzieningen** zijn onderdeel van de Hervormingsagenda. Samen met aanbieders en gemeenten geeft VWS in 2024 verder uitvoering aan het reeds gestarte plan Af- en ombouw gesloten jeugdhulp en opbouw alternatieven (Van groot naar klein, van gesloten naar open en van uit huis naar thuis). Bij de uitvoering daarvan blijven ervaringsdeskundigen nauw betrokken. VWS ondersteunt de aanbieders van (gesloten) residentiële jeugdhulp met de reeds gestarte subsidiëring van het meerjarige programma kleinschaligheid en het project terugdringen vrijheidsbeperkende maatregelen voor een totaal bedrag van circa € 0,4 miljoen in 2024.

Pag. 105: Aanpak wachttijden jeugdzorg

De Aanpak Wachttijden is uitgewerkt in een plan van aanpak en loopt t/m 2025. Er is jaarlijks een bedrag van € 3 miljoen nodig voor de uitvoering van de Aanpak door het Ondersteuningsteam Zorg voor de Jeugd. Voor 2024 betekent het dat een bedrag van € 3 miljoen als subsidie wordt verleend.

Pag. 105: Jeugdzorg: Oplossen en leren van complexe casuïstiek

Elke jeugdhulpregio heeft een regionaal expertteam. In 2024 wordt wettelijk vastgelegd dat elke jeugdhulpregio een dergelijk team moet organiseren (voor zover dit nog niet het geval is).

Om regionale expertteams te ondersteunen in hun taak zijn er acht **bovenregionale expertisenetwerken**. In 2024 geven deze bovenregionale gremia vanuit een onafhankelijke 'positie ondersteuning aan jeugdhulpregio's, regionale expertteams en zorgaanbieders om jeugdigen met meervoudige en complexe hulpvragen beter en sneller te ondersteunen.

Pag. 106: Versterken van de veerkracht en bevorderen van participatie van kinderen en jongeren

In 2024 vervolgt VWS de in 2023 gestarte **maatschappelijke dialoog** over normaal opgroeien en opvoeden met als doel dat op steeds meer plekken het gesprek hierover gevoerd wordt.

VWS zet via het **GALA** extra in op het programma Kansrijke Start, de aanpak «Opgroeien in een Kansrijke Omgeving» (**OKO**) en het versterken van de sociale en pedagogische basis. **Onderwijs** en kinderopvang zijn onderdeel van de sociale en pedagogische basis waarin kinderen opgroeien. In de 'Verbindingsroute opvang, onderwijs en zorg' worden hierover met partijen afspraken gemaakt. Daarbij wordt aangesloten bij het experiment **OZA** wat meer ruimte biedt voor maatwerk in onderwijs en zorg. Dit experiment duurt vijf jaar en wordt gedurende de looptijd gemonitord. Voor dit experiment wordt voor de periode 2023-2028, jaarlijks € 0,3 miljoen gereserveerd. Voor «Zorg in Onderwijstijd» wordt in 2024 gewerkt aan het collectief en beschikkingsvrij organiseren van Zorg in Onderwijstijd op cluster 3 en 4 scholen.

VWS werkt in de aanpak «**Mentale gezondheid van ons allemaal**», aan het versterken van de mentale gezondheid van jongeren op school, online, in de buurt en op het werk. Voor jongeren wordt onder meer extra ingezet op zichtbaar en vindbaarheid van **professionele laagdrempelige ondersteuning en het welbevinden van jongeren op school waarvoor een bedrag van € 1,1 miljoen aan subsidie wordt verleend in 2024.**

Voor het bevorderen van **jongerenparticipatie en ervaringsdeskundigheid** werkt VWS samen met onder andere de NJR (Nationale Jeugdraad) die hiervoor van VWS instellingssubsidie ontvangt. Daarnaast worden jongeren bij verschillende beleidsdossiers betrokken. Ook wordt verkend of het ontwikkelen van een nationale jeugdstrategie meerwaarde heeft.

Pag. 107: Verbeteren van de toegang tot jeugdhulp voor kinderen en jongeren

Om passende jeugdhulp te kunnen bieden, het gewone leven te versterken en grip te krijgen op de uitgaven in de jeugdhulp, is het van belang dat lokale teams worden doorontwikkeld. We **versterken de lokale toegang** met stevige lokale teams, waarin goed opgeleide professionals werken die in verbinding staan met specialisten. De VNG richt hiervoor, samen met VWS en andere partijen een ondersteuningsstructuur in, gericht op gemeenten en lokale teams. Met subsidies (o.a. via de hervormingsagenda) aan VNG, kennisinstituten en andere veldpartijen wordt het collectief leren van lokale teams gefaciliteerd en worden gemeenten en lokale teams gestimuleerd de toegang te versterken.

In de doorontwikkeling van stevige lokale teams is er ook specifiek aandacht voor de doelgroep jeugdigen met een levenslange, levensloop en levensbrede beperking/aandoening (triple I). Ook wordt de komende jaren ingezet op versterken van de **samenwerking met informele steun(figuren)**. Onder meer door het vergroten van de vakbekwaamheid van professionals en door een plan te ondersteunen van zeven grote zorgaanbieders van residentiële jeugdhulp om met de inzet van het informele steunfiguur het aantal uithuisplaatsingen substantieel terug te dringen. Op het thema lokale teams en informele steun is circa € 0,7 miljoen aan subsidiemiddelen gereserveerd in 2024.

Pag. 107: Minder marktwerking, meer samenwerking en betere inkoop van jeugdzorg

Ook in 2024 stelt VWS middelen beschikbaar om te komen tot eenvoudigere uitvoering en inkoop, minder administratieve lasten en de aanpak van doorgesloten marktwerking.

In 2024 bekijken we samen met gemeenten en aanbieders wat aanvullend nog nodig is om de inkoop, contractering, administratieve afhandeling en verantwoording van jeugdzorg te vereenvoudigen voor de zorgvormen die op regionaal en landelijk niveau zullen moeten worden ingekocht.

Pag. 108: Verbetering kwaliteit en effectiviteit van jeugdzorg

Er is in 2023 door een kwartiermaker advies uitgebracht over het organiseren van een duurzame structuur die kwaliteitsontwikkeling en blijvend leren borgt met en voor het veld. Deze afspraken zijn geborgd in de Hervormingsagenda Jeugd. Hiervoor is € 6,7 miljoen in 2024 beschikbaar gesteld

Pag. 108: Uitvoering Hervormingsagenda

Voor een deel van de investeringen en uitvoeringskosten van de Hervormingsagenda is € 91 miljoen uit de extra middelen voor jeugdzorg in 2024 overgeheveld naar de VWS-begroting 2024. Deze € 91 miljoen is enerzijds bestemd voor de uitvoering van de Hervormingsagenda in 2024 (€ 9 miljoen) en anderzijds voor de inzet van benodigde investeringen: € 3 miljoen voor aanpak wachttijden, s€ 2 miljoen voor regionalisering/standaardisatie uitvoering, € 7 miljoen voor kwaliteit en € 70 miljoen voor frictie- en coördinatiekosten voor de af- en ombouw van de huidige grootschalige (gesloten) residentiële jeugdhulp. Besteding vindt plaats in samenspraak met de VNG.

Pag. 108: Jeugdstelsel

Voor het budget 'Jeugdstelsel' is een bedrag van circa € 30,1 miljoen beschikbaar voor subsidies en € 0,6 miljoen voor opdrachten. Middels het beschikbare budget worden diverse activiteiten gefinancierd.

Pag. 109: Toezicht Jeugdzorg

In 2024 wordt € 3,6 miljoen beschikbaar gesteld voor de **Jeugdautoriteit**. Hiervan is € 0,6 miljoen geserveerd voor het uitzetten van diverse opdrachten. De Jeugdautoriteit is op 1 januari 2019 opgericht om bij te dragen aan de borging van continuïteit van jeugdhulp, jeugdbescherming of jeugdreclassering, door te signaleren, te voorkomen en op te vangen. Daarbij adviseert de Jeugdautoriteit het Rijk over de «Subsidieregeling Continuïteit Cruciale Jeugdzorg». Een aantal inzicht- en toezichttaken - op het terrein van zorg voor jeugdigen - die nu deels bij de Jeugdautoriteit zijn belegd wordt wettelijk vastgelegd. Ter voorbereiding hierop is voor 2024 € 0,4 miljoen beschikbaar gesteld voor de Nederlandse Zorgautoriteit.

Pag. 294: Hervormingsagenda Jeugd: Commissie van deskundigen

De Commissie van Deskundigen geeft gedurende de uitrol van de Hervormingsagenda (HA) Jeugd tweemaal (in 2025 en 2028) een zwaarwegend advies over hoe het gaat, of de afgesproken acties uit de HA ook worden uitgevoerd en hoe de uitgaven zich ontwikkelen.

Pag. 128: Beleidswijzigingen

Zorgtoeslag: De hoogte van de zorgtoeslag is afhankelijk van het huishoudinkomen en van de standaardpremie. De standaardpremie is het gemiddelde van de nominale premies die de zorgverzekeraars in rekening brengen, vermeerderd met het gemiddelde bedrag dat een verzekerde aan eigen risico betaalt. De Wet op de zorgtoeslag gaat ervan uit dat een huishouden maximaal een op basis van een formule bepaald percentage van het inkomen dient bij te dragen. Dit is de normpremie. Het bedrag dat een huishouden geacht wordt aan zorg te betalen wordt berekend als een percentage van het minimumloon plus een percentage van het inkomen van het huishouden dat het minimumloon te boven gaat.

Voor 2024 is de zorgtoeslag weer op de gebruikelijke wijze bepaald, waardoor de eenmalige verhoging van de zorgtoeslag over 2023 om mensen te compenseren voor hogere energiekosten is komen te vervallen. Om de hoogte van de zorgtoeslag te bepalen worden bepaalde normpercentages vastgesteld. Voor eenpersoonshuishoudens bedraagt het percentage 1,88% en voor meerpersoonshuishoudens 4,26%. **Gegeven de geraamde standaardpremie van € 2.027 is de verwachte zorgtoeslag in 2024 voor alleenstaanden met een minimuminkomen € 1.523. Het bedrag dat alleenstaanden met een minimuminkomen gemiddeld zelf moeten betalen voor de nominale premie en het eigen risico bedraagt naar verwachting € 504. Vanwege het vervallen van de eenmalige verhoging van de zorgtoeslag is de verwachting dat minder huishoudens recht hebben op zorgtoeslag.**

Pag. 222: Overzicht van de premies

Tabel 18 geeft een samenvattend overzicht van de premies. De ontwikkeling van het IAB-percentage, nominale premie, rekenpremie en opslagpremie zijn hierboven toegelicht. Verder toont de tabel dat het eigen risico ook voor 2024 is bevroren op € 385. De raming van de standaardpremie neemt toe tot € 2.027 in 2024. Dit is de som van de verwachte gemiddelde nominale premie en het gemiddelde eigen risico. Deze wordt gebruikt voor de bepaling van de hoogte van de zorgtoeslag. De definitieve standaardpremie voor 2024 wordt in november vastgesteld door de NZa op basis van de gemiddelde 'werkelijke' premiestelling door zorgverzekeraars, waarna ook de hoogte van de zorgtoeslag voor 2024 hierop wordt bepaald. Zoals toegelicht in artikel 8 daalt in 2024 de maximale zorgtoeslag vanwege het vervallen van de eenmalige verhoging van de zorgtoeslag in 2023.

Pag. 24: Thema 3 van de Strategische Evaluatie Agenda (SEA): Geestelijke gezondheidszorg

Wanneer iemand problemen van psychische aard ervaart, kan die persoon voor behandeling terecht komen in de geestelijke gezondheidszorg (ggz). De overheid wil dat mensen met psychische problemen passende hulp krijgen via de huisarts, gemeenten, basis ggz of gespecialiseerde ggz. Ggz wordt geleverd in verschillende domeinen en dus vanuit verschillende wetten en

financieringsstromen. De wetten die een rol spelen in de ggz zijn de Zvw, Wlz, Wmo, Wvvggz, Wzd en Jeugdwet. Hierdoor zijn zorgverzekeraars, zorgkantoren en gemeenten verantwoordelijk voor verschillende delen van de ggz-zorg. Het **Integraal Zorgakkoord (IZA) heeft als doel de zorg voor de toekomst goed, toegankelijk en betaalbaar te houden. Afspraken over de curatieve ggz en het sociaal domein maken hier ook onderdeel van uit** met o.a. de focus op:

- Toegang: Toegankelijkheid verbeteren en wachttijden verminderen door een andere ordening en betere samenwerking binnen en met de ggz en zorgen voor voldoende capaciteit.
- Kwaliteit: Meer inzicht in zorgopbrengsten, kwaliteit en effectiviteit van behandeling om de zorg aan patiënten verder te verbeteren.
- Samenwerking: Het verbeteren van de samenwerking tussen sociaal domein, huisartsenzorg en ggz-zorg.
- Arbeidsmarkt: Gelijkmatic verdelen werkdruk en optimaal inzetten personeel in de ggz.

Pag. 27: Thema 6 van de Strategische Evaluatie Agenda, onderdeel 2 'Maatschappelijke ondersteuning'

Samenwerking: Mensen die in hun eigen leefomgeving ondersteuning, hulp en zorg nodig hebben ervaren met enige regelmaat een gebrek aan coördinatie of afstemmingsproblemen tussen betrokken professionals uit verschillende domeinen. In de evaluaties van Eén tegen eenzaamheid en het **Nationaal Actieplan Dakloosheid** wordt daarom nadrukkelijk ingegaan hoe passende ondersteuning 'over de domeinen heen' vereenvoudigd kan worden vanuit het zorgdomein, het brede sociaal domein en eventuele aanpalende leefgebieden. Deze leerlessen zijn ook belangrijk om voor de aanpak van andere brede maatschappelijk vraagstukken zoals samenwerking in de wijk, **ggz** en uitvoering van de **Wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein (Wams)**.

Pag. 286: Risicoverevening

De minister zegt toe in september 2023 de Kamer een brief te sturen waar de volgende zaken aan bod komen: de uitkomsten van het onderzoek Overall Toets, de definitieve vormgeving van het risicovereveningsmodel 2024 en het onderzoeksprogramma risicoverevening 2023-2024. Brief [26-06-2023] - ex ante vormgeving risicovereveningsmodel

Begroting SZW

Pag. 15:

Voor de **arbeidsongeschiktheidsregelingen** worden in 2024 verdere acties doorgevoerd om knelpunten op te lossen en volgt een advies van de commissie OCTAS. Door de mismatch tussen de vraag naar en het aanbod van sociaal medische beoordelingen moeten mensen te lang wachten op hun **WIA-(her)beoordeling**. Dit leidt tot onzekerheid over het recht op een uitkering en daarmee tot onzekerheid over het inkomen. Ook voor werkgevers betekent dit dat er te lang onduidelijkheid is over de financiële gevolgen van een mogelijke uitkering. Het kabinet wil de mismatch verminderen en komen tot structurele verbeteringen in het stelsel. Dit betreft enerzijds acties van het UWV om de uitvoering te verbeteren en Tweede Kamer, anderzijds het voornemen van het kabinet om de tijdelijke maatregel vereenvoudigde claimbeoordeling voor 60-plussers te verlengen en de tijdelijke maatregel «beoordelen op verdiensten» in te voeren.

Daarnaast wordt eraan gewerkt om waar **mogelijk hardheden uit de WIA weg te nemen, bijvoorbeeld met een aanpassing van de dagloonsystematiek**. De commissie **OCTAS** werkt aan een probleemanalyse voor de lange termijn, met opties voor mogelijke herziening van het stelsel van ziekte en arbeidsongeschiktheid. Het rapport van de commissie OCTAS is voorzien voor het eerste kwartaal van 2024.

Pag. 16:

Mensen voor wie werk niet vanzelfsprekend is, worden geholpen om naar vermogen mee te doen. De **banenafpraak** is een belangrijk instrument om werkgevers aan te sporen deze mensen in dienst te nemen. Ook investeert het kabinet in beschutte werkplekken voor mensen die niet bij een reguliere werkgever aan de slag kunnen. Gemeenten en sociale ontwikkelbedrijven spelen een belangrijke rol in het begeleiden en mee laten doen van mensen met een arbeidsbeperking. **Het kabinet heeft structureel € 64,7 miljoen extra beschikbaar gesteld voor de financiering van beschut werk. Voor de infrastructuur van sociaal ontwikkelbedrijven is in 2024 een budget van € 63,9 miljoen beschikbaar gesteld.**

Pag. 18: Sociaal minimum

De Commissie Sociaal Minimum heeft recent aanbevelingen gedaan om het **sociaal minimum te herijken** en beter te laten aansluiten op de normen voor het bestaansminimum. Het kabinet komt met een steunpakket om de toename van armoede volgend jaar te voorkomen.

Pag. 19: Schuldenstress

Een belangrijke pijler van de aanpak is voorkomen dat schulden ontstaan. De stress, eenzaamheid en uitsluiting die geldzorgen met zich meebrengen beperken mensen bij het invulling geven aan hun leven. Het belemmert mensen om volwaardig deel te nemen aan de samenleving. Het kabinet wil blijven voorkomen dat beginnende schulden problematische schulden worden. Het blijft daarom inzetten op vroege signalering en ondersteuning bij beginnende achterstanden. Verder zorgt het kabinet voor een betere, verantwoorde overheidsincasso en gaat het de doorverkoop van schulden als verdienmodel tegen. Per 1 juli 2023 is de standaardlooptijd van de aflosperiode van schuldregelingen al verkort tot 18 maanden. Daarnaast zet het kabinet in op financiële educatie, in het bijzonder in het mbo.

Pag. 21: Mentale gezondheid

Ook in 2024 is gezond en veilig werken een speerpunt. Mensen moeten zich veilig en zeker genoeg voelen over hun werk, nu en in de toekomst. Goed arbobeleid is cruciaal om dit doel te kunnen verwezenlijken. **SZW is van plan te komen met een Arbovisie 2040 waarin de basis wordt gelegd voor gezonder en veiliger werken in Nederland. Met onder andere de sociale partners werken we deze Arbovisie verder uit, door een stevige inzet op preventie**, een betere uitvoering met als sluitstuk goed toezicht en handhaving. Op Europees niveau toont het kabinet ambitie door zich in te zetten om het doel van Vision Zero te halen. Hierbij wordt gestreefd naar het voorkomen van arbeidsongevallen en beroepsziekten én het bevorderen van fysieke en mentale gezondheid van werknemers.

De intensieve aanpak van mentale klachten en burn-outklachten wordt in 2024 gecontinueerd. In onze samenleving ervaren mensen, onder wie jeugd, steeds meer druk om te presteren, wat bijdraagt aan mentale klachten. Werkenden hebben vaker burn-outklachten. De oorzaken liggen in zowel werk, de persoonlijke en sociale situatie van mensen als de samenleving. Daarom zet het kabinet met de «Brede Maatschappelijke Samenwerking burn-outklachten» (BMS) en de aanpak «Mentale Gezondheid van ons allemaal» in op een brede, met name preventieve, aanpak met veel partijen.

Pag. 98: IPS

Uitvoering individuele plaatsing & steun Deze subsidieregeling verleent subsidie aan GGZ-instellingen voor de uitvoering van een Individuele Plaatsing en Steun-traject (IPS). Het doel van deze regeling is om door middel van subsidie de inzet van IPS-trajecten voor de gemeentelijke doelgroep te bevorderen. Voor ggz-cliënten met een common mental disorder (CMD) kan een tweejarig IPS-

traject worden aangevraagd. Voor mensen met een ernstige psychische aandoening (EPA) kan een driejarig IPS-traject worden aangevraagd. **Er is een budget beschikbaar voor de IPS-regeling van € 21,5 miljoen voor IPS-trajecten die in 2023 en 2024 starten.** In tabel 43 is het bedrag te zien dat voor de gemeentelijke doelgroep beschikbaar is gesteld.

Begroting OCW

Pag. 18: Mentaal welzijn studenten

We geven samen met instellingen uitvoering aan de gestelde kaders voor mentaal welzijn. We trachten een betere balans te creëren tussen studievoortgang en welzijn, en helpen studenten bij het vinden en volgen van de juiste studie. Ook zijn de pilots voor Slimmer Collegejaar van start en is de basisbeurs sinds collegejaar 2023/2024 teruggekeerd in het hoger onderwijs, waarvan we de komende jaren de resultaten gaan zien.

Pag. 26: Sociale veiligheid en gelijke behandeling in het mbo

In 2024 blijven gemeenten, scholen en andere partijen de gelijkwaardige positie van mbo-studenten in het studentenleven stimuleren. Zo bevorderen we de mogelijkheid dat mbo-studenten kunnen participeren in studentensportverenigingen en introductieweken, passend bij de mogelijkheden in de regio en de wensen van studenten. Verder wordt ingezet op het verbeteren van het **studentenwelzijn en de (integrale) veiligheid op scholen en leerbedrijven**. Scholen en studenten gaan met elkaar in gesprek over mentaal welzijn en (integrale) veiligheid om **gezamenlijk te komen tot een visie, beleid en laagdrempelige voorzieningen voor studenten**. Met scholen is afgesproken dat zij hun sociaal veiligheidsplan uitbreiden, want scholen hebben zelf goed zicht op hun sterke en zwakke punten. Hierbij betrekken de mbo-scholen studenten en personeel. Daarnaast komt er een representatieve monitor integrale veiligheid mbo. De monitor integrale veiligheid geeft onder andere weer hoe (sociaal) veilig studenten zich op school voelen.

Pag. 27: Aanpak arbeidsmarktkrapte, groei-, krimp- en tekortsectoren voor toekomstgericht onderwijs

De Nederlandse arbeidsmarkt kent grote en groeiende arbeidstekorten. Vooral vacatures op mbo- en hbo-niveau zijn moeilijk vervulbaar. Het hbo speelt hierin een belangrijke rol door het opleiden van geschoold personeel in de tekortsectoren gezondheidszorg, onderwijs en bèta-techniek (ook belangrijk voor klimaatbanen). Daarom ontvangen de hbo-opleidingen in deze drie tekortsectoren extra middelen om de studenteninstroom te vergroten, onnodige uitval en studiewisselingen in deze sectoren in te perken en de verbinding van de instelling met het werkveld te verbeteren.

Pag. 56: Monitoring verbetermaatregelen passend onderwijs primair en voortgezet onderwijs

Naast de uitvoering van de Verbeteraanpak passend onderwijs loopt een meerjarig monitoring- en evaluatieprogramma, met als doel de voortgang te volgen, periodiek te evalueren samen met het onderwijsveld, en waar nodig beleid en uitvoering bij te sturen.

Met deze monitor worden de volgende hoofdvragen beantwoord door middel van meerdere metingen tussen 2022 en 2026:

- wat is de voortgang op de 7 doelstellingen van passend onderwijs;
- in hoeverre worden de doelstellingen van de Verbeteraanpak bereikt?

Daarnaast zal bij de verdere uitwerking van de contouren van de Werkagenda route naar inclusief onderwijs 2035 ook een plan voor de monitoring en evaluatie worden gemaakt. Wanneer de ambities voor 2035 concreter worden, zullen hier ook indicatoren bij worden opgesteld.

Pag. 57: Kansengelijkheid mbo

Een belangrijk thema binnen het beleid de komende periode is gericht op het vergroten van de doorstroom naar de arbeidsmarkt en van de arbeidsmarktpositie van gediplomeerde mbo-studenten, waarbij hun kapitaal (financieel, sociaal, cultureel) minder van invloed mag zijn op hun succes. Datzelfde geldt voor de doorstroom in het onderwijs. **Via de Werkagenda mbo en het Stagepact wordt ingezet op het verbeteren van de overgang van mbo-2 gediplomeerden naar werk, het verminderen van voortijdig schoolverlaten, het versterken van studentenwelzijn, het vergroten van de toegankelijkheid van het onderwijs voor studenten met een ondersteuningsbehoefte, op burgerschapsvaardigheden, sociale veiligheid, gelijke behandeling en het bestrijden van stagediscriminatie.**

Pag. 58: Passend onderwijs mbo

We blijven de ontwikkeling van passend onderwijs monitoren, evenals de ontwikkeling op de vier terreinen van de verbeteragenda passend onderwijs mbo. Deze monitor wordt uitgevoerd in 2022, 2024 en 2026.

Om de kwaliteit van de ondersteuning van onderwijsteams te verhogen (thema 2), komt er een «Werkplaats Onderwijsonderzoek Differentiëren binnen het mbo» (via het NRO). Deze werkplaats heeft als doel om onderwijsteams te helpen bij de vraag hoe zij zo goed mogelijk in kunnen spelen op de ondersteuningsbehoeften van studenten in het mbo. Deze werkplaats loopt tot en met 2026.

Pag. 104: Studentenwelzijn Ecio (wo)

Het Expertisecentrum Inclusief Onderwijs (Ecio) bouwt aan inclusief onderwijs op operationeel, tactisch en strategisch niveau voor **verdere professionalisering en verduurzaming van inclusief onderwijs en het versterken van het zelfvertrouwen van studenten met een ondersteuningsvraag**. Onder andere, adviseert en ondersteunt Ecio universiteiten, hogescholen en het mbo om belemmeringen voor studenten met een functiebeperking en met een ondersteuningsbehoefte weg te nemen en hen succesvol te laten studeren en doorstromen naar de arbeidsmarkt. Ecio coördineert daarnaast bijvoorbeeld ook de bijeenkomsten van het Landelijk Netwerk en de Landelijke Werkgroep Studentenwelzijn.

Pag. 240:

Bij toezeggingen:

TZ202302-152

Voor de zomer ontvangt de Tweede Kamer een brief over mentaal welzijn van studenten, waarin wordt teruggekomen op de motie van het lid De Hoop (36 200- VIII, nr. 95) en **de rol van suïcidepreventie in het Landelijk kader studentenwelzijn**.

Debat [15-02-2023] - Wijziging van onder meer de Wet studiefinanciering 2000 in verband met de herinvoering van de basisbeurs in het hoger onderwijs, de verstrekking van een tegemoetkoming aan studenten die onder het studievoorschotstelsel hebben gestudeerd en de verruiming van de 1-februarieregeling voor hostudenten die zijn doorgestroomd vanuit het mbo (Wet herinvoering basisbeurs hoger onderwijs) (36229).

De Tweede Kamer is op 4 juli 2023 over deze toezegging geïnformeerd met de **brief 'Aanpak studentenwelzijn in het middelbaar beroepsonderwijs, hoger beroepsonderwijs en het wetenschappelijk onderwijs'** (Kamerstukken II 2022/23, 31288, nr. 1067).

Pag. 287-288: Een gezond en sterk fundament

Alleen met een gezond en sterk fundament kan het stelsel voor hoger onderwijs de maatschappij blijven voorzien van kwalitatief hoogstaand onderwijs, met inzicht in maatschappelijke oplossingen en bijdragen aan brede duurzame welvaart. Binnen dit hoofthema vallen onder andere de volgende beleidsprioriteiten:

- uitvoering afspraken uit het bestuursakkoord hoger onderwijs en wetenschap ten aanzien van rust, ruimte en kwaliteit;
- uitvoering van maatregelen ter beheersing van de internationale studentenstromen inclusief wetgeving, regie en bestuursafspraken;
- verdere digitalisering en flexibilisering van het onderwijs inclusief de uitvoering van de Nationaal GroeiFonds-projecten en aanpassing van wet- en regelgeving;
- uitvoering van de werkagenda «Samen voor het beste onderwijs» waaronder basisvaardigheden leraren op orde, samenwerking en kwaliteit lerarenopleidingen versterken en flexibilisering gericht op lerarentekort; **mentaal welzijn studenten en docenten door onder andere de wettelijke verankering van het bindend studie advies en uitvoering van flankerend beleid hier omheen, instellingen geven uitvoering aan kader voor mentaal welzijn en pilots Slimmer Collegejaar.**

Begroting BiZa

Pag. 23:

Digitalisering biedt voordelen en kansen voor de maatschappij, en zorgt gelijktijdig voor risico's. Het is belangrijk oog te hebben voor “een digitale kloof, groeiende ongelijkheid en waarden als privacy en zelfbeschikking”, die onder druk komen te staan.

De Werkagenda Waardengedreven Digitalisering (WDD) moet ervoor zorgen dat overheden inzetten op kansen en voordelen van digitalisering. Daarnaast is het belangrijk dat iedereen mee kan doen, “regie kan nemen over zijn (digitale) leven en de digitale wereld kan vertrouwen.” In het najaar van 2023 wordt deze beleidsagenda geconcretiseerd.

De WDD heeft 5 lijnen van waaruit BZK binnen Nederland, en op Europees en internationaal gebied werkt aan de volgende punten:

1. Publieke dienstverlening voor iedereen. Digitale en fysieke overheidsbrede loketten. Eén platform voor overheidsdiensten en producten; De toegankelijkheid van overheidswebsites en apps wordt verbeterd; Code of Practice Desinformatie wordt geborgd.
2. In 2024 wordt de Digital Services Act geïmplementeerd. Voor kinderrechten wordt een Kinderrechten Impact Assessment, Gamewijzer en Code Kinderrechten Online (door)ontwikkeld. Binnenlandse Zaken blijft in gesprek met grote social media platformen over hun apps. Nederland wordt nu internationaal gesteund in de ontwikkeling van het Data Protection en Human Rights Impact Assessment. In 2024, in navolging van het te ontwikkelen AI-act, stelt Nederland een visie en strategie voor de omgang met generatieve AI.

Pag. 24:

3. Burgers krijgen het recht om overheidsgegevens digitaal te ontvangen. Overheden worden aangemoedigd in het gebruik van de Europese Digitale Identiteit en wallet. De algoritmetoezichthouder wordt krachtiger en het algoritmeregister (gecontroleerd op discriminatie en willekeur) wordt verder gevuld.
4. De rijksoverheid zorgt dat de informatiehuishouding veilig, open en op orde is.
5. (ook voor Caribisch Nederland)

De ‘Coalities voor de Digitale Samenleving’ (juli 2023) werken samen met de WDD (Werkagenda Waardengedreven Digitalisering). Zij richten zich op o.a. armoedebestrijding, zorg.

Begroting en Beheerplan politie

Pag. 26:

De politie werkt steeds meer datagedreven, maar innovaties kunnen onvoldoende worden uitgevoerd door gebrek aan capaciteit en/of materialen. Het risico is dat dit ten koste gaat van data legitimiteit. Algoritmen kunnen “verkeerd worden ingezet op (niet integere) dataverzamelingen waardoor onethisch word gehandeld.”

Pag. 28:

Het verbeteren van datagedreven opsporing en digitale vaardigheid van de politie krijgt een hoge prioriteit voor 2024 en latere jaren.

Pag. 44:

In de meerjarenbegroting 2023-2027 wordt ingezet op “proactieve, zorgvuldige en legitieme toepassing van sleuteltechnologie (AI-kunstmatige intelligentie, Sensing)”. Hierbij wordt vermeld dat er “voldoende ethische en juridische deskundigheid” moet zijn.

Pag. 56:

“De politie maakt transparant, legitiem en ethisch verantwoord gebruik van relevante en kwalitatief hoogwaardige data en algoritmes (zelf of via partners). We ontwikkelen toepassingen van data gedreven werken, zowel met meerwaarde voor de operatie als voor onze bedrijfsvoering. Burgers krijgen regie op hun gegevens (voor zover mogelijk). We koppelen data waar mogelijk los van systemen en leggen deze eenmalig vast via gestandaardiseerde interfaces. We versturen geen data maar ontsluiten ze intern en extern in ketens en samenwerkingsverbanden, nationaal of internationaal. De benodigde competenties om datagedreven te werken zijn bij de politie aanwezig.”

Begroting J&V

JenV preventie

Door in te zetten op een brede domein-overstijgende wijkaanpak voorkomen we dat jongeren afglijden naar criminaliteit of na een overtreding draaideurcriminelen worden. Dit doen we onder andere door vroegtijdig kwetsbaarheden en risico’s te signaleren en in te zetten op bewezen methodes en gedragsinterventies. In het coalitieakkoord heeft het (nu demissionair) kabinet middelen uitgetrokken voor een domein-overstijgende en gebiedsgerichte preventieve aanpak van jeugdcriminaliteit; dit om de leefbaarheid en veiligheid te bevorderen en justitiële functies in de wijk te versterken. In het kader van preventie met gezag ondersteunen we daarom 27 gemeenten bij de uitvoering van hun domein-overstijgende, gebiedsgerichte aanpak van (georganiseerde en ondermijnende) jeugdcriminaliteit. Aanvullend daarop zetten we in op het ondersteunen van (kleinere) gemeenten en gebieden waar de risico’s voor jeugdcriminaliteit meer aanwezig zijn dan elders.

Pag. 8:

JenV werkt aan een “sterke digitale rechtsstaat”. In 2024 worden een aantal nieuwe regelingen van kracht, o.a. het eJustice Verordening, de AI verordening en de wijziging van de eIDAS verordening. Daarnaast kijkt JenV “of het juridisch kader nog past bij nieuwe technologieën en digitale ontwikkelingen”. Ze zijn betrokken bij de nieuwe EU Tech Laws, zoals de AI – verordening. Rechts- en gegevensbescherming worden hierin gezien als “twee belangrijke pijlers van de democratische rechtsstaat.” Verder wordt een “strategische visie op internationale gegevensstromen en gegevensuitwisseling” ontwikkeld, met “aandacht voor de invloed van de toenemende globalisering op rechts- en gegevensbescherming.”

Pag. 36:

“Met de Nederlandse cybersecuritystrategie streeft het kabinet naar een digitaal veilig Nederland. Het kabinet kiest voor een veilig digitaal ecosysteem waarin de verantwoordelijkheid voor veiligheid deels wordt verplaatst van de eindgebruiker naar overheid en specifieke sectoren.”

Pag. 51/52:

De AP (Autoriteit Persoonsgegevens) krijgt een groter budget (36,8 miljoen in 2023 naar 40.1 miljoen in 2024). “In het Coalitieakkoord 2021-205 is opgenomen dat wettelijk wordt geregeld dat algoritmes worden gecontroleerd op transparantie, discriminatie en willekeur en dat een algoritmetoezichthouder dit bewaakt. Dit is ondergebracht bij de directie Coördinatie Algoritmes van de AP.”

Aanpak personen met verward gedrag

Om ervoor te zorgen dat personen met verward gedrag passende zorg en ondersteuning krijgen en niet onnodig met politie en justitie in aanraking komen, investeren we ook in 2024 in de samenwerking tussen de zorg-, ondersteuning- en veiligheidsdomeinen. We organiseren in alle veiligheidsregio's een werkconferentie. Daarnaast besluiten we hoe de aanpak van personen met verward gedrag te financieren. Voor de levensloop-aanpak komen we eveneens tot een besluit over de financieringswijze en de uitvoering daarvan. Hiervoor voeren we een uitvoeringstoets uit.

Detentie

Vanaf dag één van detentie werken we aan re-integratie. Daarom verbeteren we de ketensamenwerking rond re-integratie.

19. Jeugdbescherming

Het kabinet heeft in 2023 € 43 mln. en vanaf 2024 structureel € 50 mln. beschikbaar gesteld voor jeugdbescherming. Het doel is om met de beschikbare middelen onder andere de werkdruk voor de professionals in de jeugdbescherming te verlagen (gecertificeerde Instellingen en Raad voor de Kinderbescherming). De jeugdbeschermers moeten hierdoor meer tijd krijgen om kwetsbare kinderen en gezinnen beter te helpen.

20. Werkdrukverlaging jeugdbescherming (van GF)

Vanwege de urgente werkdrukproblematiek bij de gecertificeerde instellingen (GI's) voor jeugdbescherming heeft het Rijk € 10 mln. extra per jaar beschikbaar gesteld aan de GI's in de jaren 2022 tot en met 2025 ten behoeve van werkdrukverlaging. Aanvullend is besloten om in 2023: 10 mln aan het gemeentefonds te onttrekken om de acute problematiek in de jeugdbescherming aan te pakken. Deze middelen worden overgeheveld naar de begroting van JenV om via een subsidie te verstrekken aan de GI's.